

Uitvoeringsagenda
Doetinchem Natuurlijk Duurzaam
2016-2017

Juni 2016

Inhoud	
1.	Inleiding.....3
1.1	Beleidslijnen uit Koersdocument3
1.2	Leeswijzer4
2.	Gemeentelijke initiatieven.....4
2.1	Onderzoek en voorlichting4
2.2	Gemeentelijk vastgoed.....5
2.3	Gemeentelijke ruimtelijke projecten.....7
2.4	Gemeentelijke regelgeving.....8
2.5	Financiële instrumenten.....9
2.6	Overige gemeentelijke activiteiten9
3.	Initiatieven met de samenleving..... 11
3.1	Samen met alle groepen uit onze samenleving 11
3.2	Samen met bedrijven..... 12
3.3	Samen met bewoners en/of huiseigenaren 13
3.4	Samen met maatschappelijke organisaties..... 13
4.	Initiatieven door de samenleving..... 13
5.	Wat hebben we nodig? 14
5.1	Samenwerkingspartners 14
5.2	Financiën 15
5.3	Interne organisatie..... 15
6.	Monitoring..... 16
Bijlagen:	
I:	Evaluatie Duurzaamheidsagenda's 2014 en 2015 17
Evaluatie Duurzaamheidsagenda 2014..... 17	
Evaluatie Duurzaamheidsagenda 201 20	
II:	Schematisch overzicht van projecten met kalender (apart document)

I. Inleiding

I.1 Beleidslijnen uit Koersdocument

Onze raad heeft op 18 februari 2016 het Koersdocument 'Doetinchem Natuurlijk Duurzaam' vastgesteld. Met dit Koersdocument laten wij als gemeente aan onze samenleving zien wat duurzaamheid voor ons betekent en wat we op lokaal niveau kunnen bijdragen aan een duurzame toekomst. In het Koersdocument zijn hiervoor twee richtingen gekozen:

1. Als lokale overheid willen we de rol oppakken van de verbinder die andere partijen ondersteunt en enthousiasmeert bij hun duurzame initiatieven. Hiervoor heeft het college van B&W de opdracht van de raad gekregen om een duurzaamheidsplatform op te richten dat zowel online als offline aan deze rol invulling geeft.
2. De gemeentelijke focus voor duurzaamheid willen we verder richten op het thema energie, met als doel om in 2030 energieneutraal te zijn in de Achterhoek. Hierbij zijn zowel energiebesparing als het opwekken van schone energie speerpunten. Dit noemen we energietransitie.

Na vaststelling van het Koersdocument hebben wij nieuwe contacten gelegd met enthousiaste inwoners en bedrijven. Tegelijkertijd liepen er nog een groot aantal acties, projecten en contacten vanuit de vorige uitvoeringsagenda. Alle kennis en ervaringen hebben we gebruikt om deze Uitvoeringsagenda Doetinchem Natuurlijk Duurzaam op te stellen. In deze Uitvoeringsagenda 2016-2017 leest u welke initiatieven we de komende twee jaren oppakken, liefst met de samenleving.

We zijn ambitieus! Waar we de afgelopen jaren met een zeer beperkt budget en ambtelijke capaciteit aan duurzaamheid hebben gewerkt, gaan we nu verbreden, verdiepen en versnellen! Gericht op de thema's energietransitie en verbinding. We gaan daarbij uit van de eigen kracht van de samenleving. Wij spelen graag een faciliterende rol en ondersteunen goede initiatieven uit de samenleving. Dit is een dynamisch ontwikkel- en leerproces. De raad heeft bij de Voorjaarsnota 2016 extra middelen beschikbaar gesteld om de financiële barrières bij initiatiefnemers te kunnen slechten, zoals een revolverend fonds. Dit zal positief bijdragen aan de versnelde uitvoering.

De afgelopen maanden hebben we samen met de andere Achterhoekse gemeenten een uitwerking gemaakt van wat de doelstelling om in 2030 energieneutraal te zijn, concreet zou betekenen in termen van hoeveelheden besparingen, windmolens, zonnepanelen, biomassa-installaties en overall-investeringen. Dit betekent een enorme opgave voor de hele maatschappij! Onze Uitvoeringsagenda 2016-2017 is hier nog niet concreet naar doorvertaald. Maar we slaan met deze Uitvoeringsagenda de goede weg in. We zullen in de loop van 2017 onze behaalde resultaten afzetten tegen de (regionale) doelstellingen. In de Uitvoeringsagenda 'Doetinchem Natuurlijk Duurzaam' 2018 en daarna verwerken we de nieuwe opgave.

Wij hopen dat deze Uitvoeringsagenda als inspiratie en vliegwiel kan dienen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen om ook in een duurzame toekomst te investeren. Om op z'n Achterhoekse te zeggen: Samen d'ran!

1.2 Leeswijzer

De afzonderlijke bijlage geeft een samenvatting van deze Uitvoeringsagenda, in de vorm van een overzicht van projecten met een uitvoeringskalender. Hoofdstuk 2 beschrijft vervolgens de projecten die we als gemeente oppakken voor de thema's Verbinden en Energietransitie. Per project beschrijven we zo goed mogelijk het resultaat, de aanpak en de termijn waaraan we denken. In hoofdstuk 3 vervolgens, beschrijven we de projecten die we samen met de samenleving oppakken voor de thema's Verbinden en Energietransitie. Hoofdstuk 4 geeft een beknopt overzicht van projecten waarvan wij weten dat deze door de samenleving worden opgepakt. Wij zullen hier vast niet compleet zijn, maar wij verwachten dat deze voorbeelden als inspiratie en aansporing zullen dienen. In hoofdstuk 5 geven we aan wat we nodig hebben in termen van menskracht en middelen, om deze uitvoeringsagenda te kunnen uitvoeren en een start te kunnen maken met een duurzame investering voor de lange termijn. Hoofdstuk 6 gaat in op de monitoring van deze Uitvoeringsagenda. De bijlagen beschrijven de projecten die in 2014 en 2015 zijn uitgevoerd. Een deel van de projecten krijgt een vervolg in deze Uitvoeringsagenda. Sommige andere projecten passen niet meer binnen de nieuwe focus van het duurzaamheidsbeleid, namelijk Verbinden en Energietransitie.

2. Gemeentelijke initiatieven

In dit hoofdstuk beschrijven we de initiatieven en projecten die we als gemeente oppakken voor de thema's Verbinden en Energietransitie. Hiernavolgend geven we per project een beschrijving van de doelstelling, de aanpak, termijn en het beoogde budget.

2.1 Onderzoek en voorlichting

Onderzoek inwonerpanel (nulmeting en ideeën toekomst)

In ons koersdocument geven we aan dat we zoveel mogelijk willen aansluiten op initiatieven en energie uit onze samenleving. Om hieraan op een goede manier invulling te geven is het van belang dat we inzicht krijgen in het gedrag, de motivatie, belangstelling, en toekomstideeën bij onze eigen inwoners op het gebied van duurzaamheid. Ons inwonerpanel 'Doetinchem spreekt', met dat met 2000 leden een mooie afspiegeling van onze samenleving vormt, is hiervoor een uitstekend middel. De vragenlijst bereiden we voor in samenwerking met Moventem, het onderzoeksbureau dat het inwonerpanel beheert. We willen het onderzoek bij voorkeur na de zomer uitvoeren. De benodigde middelen zijn € 2.700,- tot 4.500,-, afhankelijk van de complexiteit van het onderzoek.

'Achterhoek maakt meters'

Met het project 'Achterhoek maakt meters' willen we bereiken dat onze inwoners zich bewust worden van de mogelijkheden voor energiebesparing in hun eigen huis. Hiervoor kunnen ze gebruik maken een energiemeter, een zogenaamde slimme meter. In de periode juli 2016 - februari 2017 plaatst Alliander in de gemeenten Bronckhorst, Oude IJsselstreek en Doetinchem de slimme meter. Bij dit project zijn verder betrokken:

- VerduurSaam energieloket;
- Achterhoekse corporaties ProWonen, Wonion en Sité (verenigd in de ACo);
- Nederlandse Woonbond;
- Liander (met optioneel de BAM Groep);
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Het plaatsen van de slimme meter is meteen een belangrijk contactmoment met onze inwoners voor het thema energiebesparing. We zullen daarom per gebied (3.000 tot 4.000 huishoudens) een thematische bijeenkomst organiseren om onze inwoners te informeren over de plaatsing en werking van de slimme meter en tegelijkertijd over energiebesparing. Per thema bieden wij met diverse producten en diensten 'een vervolgtraject' aan. Er is € 5050 nodig vanuit de gemeente Doetinchem.

Achterhoekse Energiecoaches

Met dit project willen we 40 energiecoaches opleiden die inzetbaar zijn voor energieadvies, in eerste instantie op basis van vrijwilligerswerk. De wervingscampagne hiervoor wordt gekoppeld aan het hierboven genoemde project 'Achterhoek maakt meters'. Het gaat om een pilotproject van de bovengenoemde gemeenten, het VerduurSaam energieloket woningcorporaties en Nederlandse Woonbond. De termijn is april 2016-februari 2017. Het idee is dat energiecoaches vervolgens voor onze inwoners benaderbaar zijn via ons platform of het energieloket.

2.2 Gemeentelijk vastgoed

Bij ons gemeentelijk vastgoed is duurzaamheid al lange tijd uitgangspunt. Belangrijke leidende principes zijn hergebruik van bestaande gebouwen en het zo efficiënt mogelijk benutten van de beschikbare ruimtes. Daarom zijn we in de loop van de jaren van meerdere gebouwen voor ons ambtenarenapparaat teruggedaan naar drie centrale locaties (gemeentehuis, Zorgplein en BUHA), en hebben we ons gemeentehuis in 2011 zo duurzaam mogelijk verbouwd. Daarnaast is bij de BUHA-locatie al veel geïnvesteerd in duurzaamheid. Zo maken we gebruik van een houtverbrandingsoven, waarbij houtsnippers worden gebruikt om het kantoor zowel te koelen als te verwarmen. Maar onze ambities gaan verder! Hieronder beschrijven we welke acties nog meer volgen in 2016 en 2017 om onze gebouwen nog duurzamer te maken.

Verduurzamen gemeentelijke accommodaties

De gemeentelijke accommodaties worden onderhouden volgens het Programma Planmatig Onderhoud Gebouwen (POGG). In het POGG zijn middelen aanwezig om alle onderhoudsgevoelige elementen in de tijd te vervangen. Bij een vervanging houden we rekening met duurzaamheid. Bijvoorbeeld de dakbedekking; deze voorzien we bij vervanging van een geïsoleerd pakket.

In het kader van het project 'Energiebesparing gemeentelijk vastgoed' is in het verleden onderzoek uitgevoerd naar mogelijke energiebesparende maatregelen in 11 gemeentelijke accommodaties. Dit betreft 8 sportaccommodaties, een multifunctionele accommodatie, een peuterspeelzaal en de Gruitpoort. Deze maatregelen zorgen voor een lagere energierekening, een wezenlijke bijdrage aan onze energieambitie, verlenging van de levensduur van de gebouwen en meer comfort door een aangenamer klimaat. Er volgt in juni 2016 een collegevoorstel voor de financiering van deze duurzaamheidsmaatregelen, waarna de uitvoering volgt. Aan de hand van de uitgevoerde pilotprojecten gaan we ook slimme meters plaatsen om de energieverbruiken eenvoudiger inzichtelijker te maken en hierop te anticiperen. Daarnaast rollen we de pilot voor de koppeling tussen het verhuursysteem voor sport en de verwarmingsinstallatie verder uit.

Termijn: juni 2016 en verder. Kosten: deze zijn nu nog niet bekend, deze volgen uit het B&W-voorstel.

Gemeentehuis als inspiratiebron

Met dit project willen we ons eigen gemeentehuis zo energiezuinig maken en als inspiratiebron voor duurzaamheid neerzetten. Bij de verbouwing in 2011 zijn al diverse duurzaamheidsmaatregelen doorgevoerd, gebaseerd op het principe *Trias Energetica*. Zo zijn we van het energielabel G naar energielabel B gegaan. Daarnaast zijn er het afgelopen jaar energiescans uitgevoerd naar verdere mogelijke duurzaamheidsmaatregelen. Op dit moment voeren we onderzoek uit naar de klimaatbeheersing in het stadhuis. Deze kan nog verbeteren wanneer we de gevel beter isoleren. Zoals door de plaatsing van zonnepanelen in de borstwering. Het onderzoeksrapport met voorstellen voor mogelijke maatregelen komt medio 2016 beschikbaar. Daarna volgt uitvoering. De termijn is afhankelijk van het soort maatregel en de kosten. In 2017 zullen we de optimale bezetting van het stadhuis onderzoeken, wanneer de organisatieontwikkelingen zijn doorgevoerd. Het zo efficiënt benutten van de ruimte – en daarmee energiebesparing - staat hierbij centraal.

Wij zullen het gemeentehuis voordragen als pilot binnen het Gelderse energie-overleg over het Gelders Energieakkoord door gemeenten en Alliander, de werkgroep Voorbeeldige Overheid. Dit houdt in dat de verduurzamingsmaatregelen van het gemeentehuis zullen worden gevolgd en als voorbeeld voor andere gemeenten zal worden gesteld. Ook zal het project worden uitgelicht en in de publiciteit worden gebracht.

Termijn: onderzoeksresultaten medio 2016 beschikbaar. Uitvoering volgt daarna; kosten zijn nog niet bekend.

Duurzame energieopwekking bij BUHA

Na het kantoor en de werf gaan we de loods aan de Havenstraat renoveren. Dit is een uitgelezen kans om onze duurzaamheidsambitie verder gestalte te geven! Ons streven is dat de loods energieneutraal wordt. Op dit moment onderzoeken we de volgende maatregelen:

- 900 zonnepanelen op het dak van de loods;
- het plaatsen van solartrackers;
- een kleine windmolen
- uitbreiding van de houtstookkachel voor verwarming van de loods.

Termijn: resultaten van het onderzoek zijn medio 2016 beschikbaar; dan volgen een B&W- en raadsvoorstel over de aard en financiering van dit project.

Vervangingsinvesteringen buitensportaccommodaties

De kleedkamers van een drietal verenigingen op Sportpark-Zuid zijn aan vervanging toe. Deze worden de komende jaren vervangen in samenspraak met de verenigingen. De aangrenzende kantines van twee buitensportverenigingen worden hierbij ook vervangen. De kleedkamers worden duurzaam gebouwd, waarbij de buitensportverenigingen onderzoeken of zij energie-opwekkende maatregelen willen toepassen.

In paragraaf 2.5 'Financiële instrumenten' is benoemd dat we in 2016 gaan onderzoeken in hoeverre het duurzaamheidsfonds ook ingezet zou kunnen worden voor sportverenigingen en maatschappelijke organisaties.

Zorgplein

Het dak van het Zorgplein is aan vervanging toe. Vervanging zal nog in 2016 gebeuren. Hier willen we vervolgens zonnecollectoren gaan aanbrengen. Hiernaar vinden nog onderzoeken plaats in 2016. Termijn: vervanging van het dak is in 2016 gerealiseerd. Plaatsen zonnecollectoren volgen uit het onderzoek.

Scholen algemeen

Wij zijn verantwoordelijk voor de nieuwbouw van scholen voor basisonderwijs, speciaal

onderwijs en voortgezet onderwijs. Bij nieuwbouw van scholen gaan we zoveel mogelijk uit van energieneutraliteit; bij bestaande scholen zetten we in op verbetermaatregelen. Een thema dat we ook samen met de schoolbesturen bespreken, is het investeren in duurzame maatregelen in bestaande schoolgebouwen.

De huisvestingskaders zijn verwoord in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2009. De projecten die hierin zijn vermeld, zijn afgerond. In 2011 hebben we al geïnvesteerd in energiebesparende maatregelen in 5 schoolgebouwen (dak- en gevelisolatie). Ook is in 2010 extra geld beschikbaar gesteld voor duurzame maatregelen in de nieuwbouw van de vrije school De Kleine Prins. Binnenkort start de nieuwbouw van het IKC Noord en de MFA Gaanderen. Beide (gaan) voldoen aan het criterium 'energie neutraal'.

In 2016 is gestart met de Kadernotitie Huisvesting Onderwijs, dat de nieuwe basis vormt van het schoolhuisvestingsbeleid. Duurzaamheid is hierin een belangrijk thema. Verder is in 2015 de Green Deal Scholen ontstaan. Deze is een leidraad aan de hand waarvan rijksoverheid, gemeentelijke overheid en schoolbesturen mogelijkheden kunnen onderzoeken om te komen tot een beter binnenklimaat, minder energielasten en het gebruik van alternatieve energiebronnen (zon, water, wind en biomassa). Bij de bestaande scholen is nog veel winst te behalen.

Duurzame energieopwekking zwembad Rozengarde & IKC Doetinchem-Noord

In Doetinchem-Noord bouwen we naast sportcentrum Rozengarde een Integraal Kindcentrum. Door zonnepanelen of een windmolen te plaatsen, in combinatie met warmtekrachtkoppeling aan het Integraal Kindcentrum, kan het IKC geheel energieneutraal uitgevoerd worden. Hiervoor lopen momenteel de voorbereidende onderzoeken. Het IKC zal medio 2017 klaar zijn en in gebruik worden genomen.

Duurzame Multifunctionele Accommodatie Gaanderen

Op sportpark De Pol in Gaanderen bouwen we een nieuwe Multifunctionele Accommodatie (MFA). Het MFA wordt energieneutraal gebouwd. Het ontwerp van het gebouw, de hoge isolatiegraad, de toepassing van energiezuinige installatie en zonnepanelen resulteren in dit energieneutrale gebouw. Dit is de resultante van een nieuwe wijze van aanbesteding, waarbij ook het onderhoud voor de periode van 15 jaar is betrokken. Medio 2017 zal het gebouw klaar zijn en in gebruik worden genomen.

2.3 Gemeentelijke ruimtelijke projecten

Zonnepark en windmolen A18 Bedrijvenpark

Zonneparken dragen in belangrijke mate bij aan onze doelstelling voor duurzame energieopwekking. Met dit project onderzoeken we de haalbaarheid van een (tijdelijk) zonnepark in eigen ontwikkeling, exploitatie en beheer op het noordelijk deel van het A18 Bedrijvenpark. Dit doen we door een indicatieve businesscase uit te voeren. Op basis van deze businesscase moet samen met de andere deelnemende gemeenten de keuze gemaakt worden of het zonnepark realiteit gaat worden of niet. De indicatieve businesscase is medio 2016 klaar. Bij een positief besluit zal het park hopelijk najaar 2017 gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast onderzoeken wij of de plaatsing van één of meerdere windmolens op het A18 Bedrijvenpark haalbaar is. De totale onderzoekskosten zijn nog niet bekend.

Zonnepark Europaweg

In dit project voeren wij een haalbaarheidsonderzoek uit naar de realisatie van een zonnepark van 1 hectare op gemeentelijke gronden langs de Europaweg, ten zuiden van de Sicco Mansholtweg. Op basis van dit haalbaarheidsonderzoek moet een keus gemaakt worden welke maatregelen wij nemen om een zonnepark te kunnen (laten) realiseren. Dit besluit zal medio 2016 vallen. Als het daadwerkelijk haalbaar is om een zonnepark te realiseren, dan vindt realisatie hopelijk in het najaar van 2017 plaats. Dit is afhankelijk van de reacties bij de ruimtelijke procedures. Voor het haalbaarheidsonderzoek en de voorbereiding van bijvoorbeeld bestemmingsplanaanpassing is € 60.000 nodig.

Duurzame luifel bushalte station Doetinchem

Het stationsgebied van Doetinchem-Centrum ondergaat een metamorfose. Er is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de toepassing van zonnepanelen als dakconstructie voor de bushalte. De Rabobank wil mogelijk participeren in dit plan (afname energie). De realisatie van de luifel is medio 2016 gepland. De kosten zijn nog niet bekend.

Verduurzaming Oostelijke Randweg

In dit project willen we de Oostelijke Randweg op een zo duurzame manier inpassen, door bijvoorbeeld een windboom te plaatsen langs de Oostelijke Randweg. Realisatietermijn: zo spoedig mogelijk, maar afhankelijk van de grootte en benodigde ruimtelijke procedures.

2.4 Gemeentelijke ruimtelijke kaders

Mogelijkheden voor (grootschalige) duurzame energieopwekking

De opgave om de ambities voor energietransitie te halen, is enorm groot. Als gemeente kunnen we hierbij een faciliterende rol spelen, bijvoorbeeld door ruimere mogelijkheden binnen onze bestemmingsplannen te bieden voor de vestiging van (grootschalige) energieopwekinstallaties als windmolens of zonneparken. Maar hier kleven ook risico's aan. Denk aan draagvlak in de omgeving, landschappelijke gevolgen en risico's van financieel-economische aard. Bovendien heeft de raad in maart 2015 besloten de focus in eerste instantie op zonne-energie en energiebesparing te leggen. De vraag is of hiermee voldoende voortgang geboekt kan worden. In dit project willen we een opinienota voor de gemeenteraad opstellen waarin we de verschillende mogelijkheden en risico's willen bespreken. Waar mogelijk, gekoppeld aan een concreet voorbeeld. De koers die de raad voorstaat, zullen we vervolgens verder uitwerken. Termijn van de opinienota: eind 2016, kosten: vooralsnog geen.

Zon op Erf

Een concreet onderwerp voor duurzame energieopwekking (zie hierboven) is het regionale project 'Zon op Erf.' Dit project beoogt vrijkomende agrarische bebouwing met asbestdaken te slopen en daarvoor in de plaats een zonnepark aan leggen. Het is een plan om leegstand tegen te gaan en vrijkomende boerenerven te benutten voor opwekking van zonne-energie. Als gemeente sluiten we aan bij dit project, wanneer dit concreet aan de orde is. Hiervoor moet de regelgeving (het bestemmingsplan) worden aangepast.

2.5 Financiële instrumenten

Duurzaam stimuleringsfonds

Als gemeente willen we duurzame initiatieven stimuleren. Dit betekent soms dat er geld nodig is om initiatieven een steuntje in de rug te geven. Met een stimuleringsfonds willen we hiervoor ruimte scheppen. Als eerste willen we inzetten op een duurzaamheidslening voor woningeigenaren, omdat dit een belangrijke doelgroep is in termen van energiebesparing en duurzame energieopwekking. Duurzame maatregelen aan woningen kosten echter geld. Voor veel woningbezitters is dat vaak nog een grote drempel om daadwerkelijk duurzame investeringen aan hun woningen te doen. Met de duurzaamheidslening willen we hier een helpende hand in bieden. We willen € 8 miljoen in een revolverend fonds beschikbaar stellen waarmee woningeigenaren met een laagdrempelige en financieel gunstige regeling geld kunnen lenen, specifiek voor (grootschalige) verduurzamende maatregelen aan de eigen woning. Dit kunnen ook nieuwbouwwoningen zijn. Hiermee bereiken we een verdergaande en versnelde verduurzaming van de bestaande particuliere woningvoorraad. We willen concreet bereiken dat 3600 woningen van particuliere woningeigenaren of Verenigingen van Eigenaren zijn aangepakt met een duurzaamheidslening. De ingangsdatum is 1 juli 2016, de beoogde einddatum 31 december 2030.

Afhankelijk van de snelheid waarmee de duurzaamheidslening wordt aangesproken, overwegen we een deel van het budget van 8 miljoen euro te besteden aan een stimuleringsfonds waaruit het procesgeld en de voorfinanciering van grootschalige energieopwekprojecten gefinancierd kunnen worden, mogelijk in regionaal verband.

Naast de duurzaamheidslening voor particuliere woningeigenaren gaan we in 2016 de nut, noodzaak en haalbaarheid van een dergelijke lening voor bedrijven, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties onderzoeken. Zo is het bedrijfsleven voor een groot deel verantwoordelijk voor het energieverbruik en het is nodig om ook hier een verduurzamingslag te maken. Bij een positieve uitkomst van het onderzoek zal de streefdatum van invoering van de regeling 1 januari 2017 zijn. Ook voor deze lening spreken we dan het stimuleringsfonds aan.

Subsidieregeling Achterhoek Bespaart

Met dit project zetten we de subsidieregeling Achterhoek Bespaart uit voorgaande jaren voort. Deze subsidieregeling stimuleert woningeigenaren om isolatiemaatregelen aan de woning te nemen. We willen bereiken dat er bij minimaal 100 woningen isolerende maatregelen getroffen worden. Dit kunnen dak-, vloer- of gevelisolatie zijn en HR++ glas. De regeling gaat naar verwachting op 3 juni 2016 in en duurt tot 31 december 2016. Wij willen €25.000 vrijmaken voor deze regeling. Naar verwachting stelt de provincie hetzelfde bedrag beschikbaar.

2.6 Overige gemeentelijke activiteiten

Hierna volgen gemeentelijke activiteiten vanuit andere beleidsvelden, waarbij duurzaamheid doorgaans al is verankerd in de werkzaamheden.

Duurzaam Inkopen (bestaand project)

Op dit moment kopen we als gemeente al 100 procent duurzaam in volgens de nationale richtlijnen. Momenteel bereiden we nieuw inkoopbeleid voor. Hierbij gaan we na in hoeverre we nog meer invulling kunnen geven aan duurzaamheid. Dit nieuwe beleid zal aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Termijn: uiterlijk eind 2016.

Doetinchem verduurzaamt

In 2016 is, mede naar aanleiding van het Koersdocument Doetinchem Natuurlijk Duurzaam, tijdens lunchbijeenkomsten, geïnventariseerd op welke manier wij als gemeentelijke organisatie nog duurzamer kunnen worden in onze werkwijze en in diverse beleidsterreinen. De ideeën en resultaten en uit deze bijeenkomsten zullen waar mogelijk, een concreet vervolg krijgen. Het doel is dat iedere medewerker zich bewust is van het feit dat hij/zij zelf ook aan de bron staat van duurzaam handelen. Dit sluit aan op de aangenomen motie van Groen Links bij het vaststellen van het Koersdocument Doetinchem Natuurlijk Duurzaam. Met deze motie 'Doetinchem als tweede Natuur' wil de raad dat duurzaamheid structureel in het gemeentelijk handelen (uitvoering, aanbesteding, beleid en dergelijke) wordt ingebed. Inmiddels is in het nieuwe format van het procedureblad voor directie-, college- en raadsvoorstellen duurzaamheid een vast te behandelen item geworden, waarmee we het bewustzijn vergroten. Termijn: vanaf medio 2016, kosten voorsnog geen.

Praktische duurzame stimuleringsmaatregelen

In aanvulling op de bovengenoemde grootschalige stimuleringsmaatregelen willen wij ook kleinschalige praktische duurzame stimuleringsmaatregelen invoeren. Bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van een voucher ter waarde van € 1000 voor (aspirant) woningeigenaren die een energieneutrale woning bouwen. Het voucher ter waarde van € 1000 kunnen zij besteden bij een lokale hovenier voor een duurzame (klimaatbestendige) inrichting van hun tuin. Voorbereiding en invoering: najaar 2016.

Openbare verlichting

Alle armaturen van onze openbare verlichting zullen worden vervangen door Led-armaturen. Dit levert naar verwachting een energiebesparing op van circa 40%. Om de energiebesparingen concreet inzichtelijk te maken, doen we mee aan een landelijk monitoringsprogramma tot en met 2020. In 2017 en 2018 vervangen wij totaal circa 800 armaturen door Led-armaturen.

Uitvoering Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020

Wij merken al dat buien heviger zijn en perioden van droogte langer. Wij houden hier rekening mee, door te anticiperen op deze verandering. Dat doen we door het ontwikkelen van een klimaatadaptatiestrategie, waarbij we zoveel mogelijk aansluiten bij het regionale uitvoeringsprogramma Zoetwater voor de Hoge Zandgronden in Oost-Nederland. Om een goede strategie te kunnen ontwikkelen en de juiste maatregelen te formuleren, brengen we aanwezige en toekomstige risico's in beeld door het doorrekenen van de klimaatscenario's. Daarnaast blijven we verhard oppervlak afkoppelen waar mogelijk, om daarmee grondwatertekorten aan te vullen en wateroverlast te voorkomen. Jaarlijks koppelen we circa 25.000 m² verharding van de riolering af. In totaal wordt er dus in 2017 en 2018, 50.000 m² afgekoppeld. Ook blijven we particulieren stimuleren om hun daken af te koppelen van de riolering met een subsidieregeling. Jaarlijks kunnen hier maximaal 100 particulieren hun daken mee afkoppelen. Ook gaan we zoveel mogelijk de openbare ruimte benutten voor water en groen, om wateroverlast te voorkomen en hittestress tegen te gaan. Tot slot gaan we de komende jaren jaarlijks 64 pompen vervangen in de drukriolering. Door de verbeterde techniek zijn deze nieuwe pompen duurzamer dan de oude pompen. Deze pompen zijn minder gevoelig voor storingen en de werkpunten zijn optimaler zodat ze ook minder energie verbruiken.

Termijn: in 2016 is het GRP vastgesteld. Uitvoering: zie hierboven.

3. Initiatieven met de samenleving

In dit hoofdstuk beschrijven we de initiatieven en projecten die we samen met de samenleving oppakken voor de thema's Verbinden en Energietransitie. We zijn hier minder concreet voor het eindresultaat, omdat dit natuurlijk afhangt van de inzet en mogelijkheden van de samenleving. We zullen onze eigen actie wel zo concreet mogelijk benoemen.

3.1 Samen met alle groepen uit onze samenleving

Online en offline activiteiten Doetinchem Natuurlijk Duurzaam

We willen onze inwoners duurzaam bewust maken en hen stimuleren om zelf duurzame stappen te zetten. Als gemeente is het onze rol om bewoners en ondernemers te ondersteunen, te verbinden en goede initiatieven voor een bredere doelgroep zichtbaar te maken. We sluiten aan bij actuele thema's en bij duurzame initiatieven. Dat willen we doen door initiatiefnemers te helpen toegankelijke en aantrekkelijke activiteiten te organiseren (denk aan een Doetinchem-doet-duurzaam-dag, Duurzaam festival), door inspirerende gasten uit te nodigen, of door hulp bij praktische zaken als de promotie, ruimtes en andere faciliteiten of kennis. Ook zou een Doetinchemse duurzaamheidsprijs in het leven geroepen kunnen worden. De rol van verbinder zien we ook als het gaat om de online mogelijkheden. We bouwen een online platform voor bewoners en ondernemers die belangstelling hebben voor het thema duurzaamheid. Dit doen we door een 'coproductie' van gemeente en duurzame Doetinchemmers, waarbij wij als gemeente faciliteren en zelf het goede voorbeeld geven. Online zien we volop mogelijkheden om via een soort 'marktplaats' vraag en aanbod bij elkaar te brengen en meer spin off te genereren voor acties en initiatieven, zoals de energieopwekking via de postcoderoos methode, de actie 'Doetinchem gloeilampvrij' of zelfs de zoektocht grootschalige locaties voor het opwekken van duurzame energie bij agrariërs of grote bedrijven. Uiteraard is de website uitermate geschikt om goede voorbeelden en duurzame successen in het zonnetje te zetten. We brengen voor de zomer van 2016 een groep Doetinchemmers bij elkaar en willen vervolgens gezamenlijk het online platform vormgeven. In een proces van cocreatie is de weg naar het doel toe even belangrijk als het eindresultaat. Vandaar dat we uitgaan van een groeimodel met bijdragen vanuit de samenleving en vanuit de gemeente.

We zien dit platform als groeimodel, waarbij we de eerste activiteiten in 2016 zullen starten. Hiervoor is € 100.000 structureel per jaar nodig. Voor inhoudelijke projecten moet aanvullend budget specifiek worden gemaakt. Voor de website is € 60.000,- incidenteel nodig in 2016 voor de opzet en bouw van de site. Vervolgens is er € 15.000,- structureel nodig vanaf 2016 voor onderhoud, beheer en doorontwikkeling.

Doetinchem Fairtrade gemeente 2018

Als gemeente gebruiken we al deels fairtrade producten. Maar in dit project gaan we bekijken welke stappen nog meer nodig zijn om in 2018 helemaal Fairtrade gemeente te kunnen worden. Najaar 2016 is deze kennis beschikbaar, waarmee duidelijk wordt op welke termijn wat nodig is, inclusief het bijbehorende budget.

De raad wil namelijk dat het een intrinsieke handeling binnen de organisatie wordt om duurzaam te denken en te doen als het gaat om het maken van nieuwe beleid, bij inkopen van goederen en diensten et cetera. Hierbij zal ook rekening gehouden worden met de Social Development Goals (gevolg van millenniumdoelstellingen).

3.2 Samen met bedrijven

Bedrijvig Doetinchem gaat duurzaam

IG&D en de gemeente Doetinchem stimuleren de (industriële) bedrijven in Doetinchem om duurzaam te gaan ondernemen. Als start van het project worden scans aangeboden. De scan bestaat uit twee onderdelen: de energiescan richt zich op praktische energiebesparende maatregelen en kostenbesparing op korte termijn. De strategiescan duurzaam ondernemen geeft inzicht in hoeverre bedrijven fit zijn voor de toekomst. Het streven is om op ieder bedrijventerrein een aantal scans uit te voeren, zodat deze bedrijven de ambassadeurs kunnen zijn en mede kunnen zorgen voor een positief vliegwieleffect naar omliggende bedrijven op het terrein en voor de hele gemeente.

De scans worden in het voorjaar van 2016 uitgevoerd. Parallel aan dit traject wordt, in overleg met de IG&D en de parkmanagementorganisaties van de verschillende bedrijventerreinen, bekeken welke vervolgstappen in de 2^e helft van 2016 gezet kunnen worden om de 'energie' in het project te houden.

Verkenning CleanTech Doetinchem

Naar analogie van Cleantech Zutphen, een ondernemersinitiatief waarbij 10 ondernemers gezamenlijk een broedplaats voor duurzaamheid hebben opgericht, is de initiatiefnemer vanuit Zutphen gevraagd of een soortgelijk concept in Doetinchem ontwikkeld zou kunnen worden. De initiatiefnemer heeft als taak om als verkenner gesprekken te voeren met relevante ondernemers in Doetinchem en omgeving. De bedoeling is om te kijken of zij op zelfstandige basis, zonder structurele gemeentelijke subsidie, een dergelijk centrum kunnen inrichten. Daarbij gaat het om een combinatie van ondernemen en onderwijs, waar bijvoorbeeld studenten en bedrijven samen projecten realiseren.

Termijn: juni-december 2016, Kosten € 12.000.

Duurzame ondernemers Binnenstad

In dit project willen we, net zoals voor de bedrijven hierboven, onze ondernemers in de binnenstad stimuleren om duurzaam te gaan ondernemen. Als start van het project willen we scans aanbieden. De scan bestaat uit twee onderdelen: de energiescan richt zich op praktische energiebesparende maatregelen en kostenbesparing op korte termijn. De strategiescan duurzaam ondernemen geeft inzicht in hoeverre bedrijven fit zijn voor de toekomst. We willen qua timing meeliften met de dynamiek en energie van het project Aanvalsplan Binnenstad.

Termijn: eind 2016-begin 2017. Kosten naar schatting € 10.000.

Winkelcentrum De Bongerd

Het wijkwinkelcentrum De Bongerd in de woonwijk De Huet vormt een belangrijke functie voor de wijk en omliggende wijk Dichteren. Er zijn initiatieven om het winkelcentrum te vernieuwen. Daarbij worden een nieuwe supermarkt en sporthal voorzien. Daarbij wordt ook de openbare ruimte aangepast. Hierbij wordt onderzocht welke duurzaamheidsmaatregelen kunnen worden meegenomen, zowel bij de gebouwen, als de openbare ruimte.

Besluitvorming wordt in 2016 verwacht, verdere planvorming in 2016-2017; uitvoering vanaf 2017. Wij zijn hierbij afhankelijk van de ontwikkelende partij.

3.3 Samen met bewoners en/of huiseigenaren

‘Doetinchems Appeltje’

Het zogenaamde ‘Doetinchems appeltje’. Dit project is bedacht door, met en voor bewoners. Het project, in de vorm van een campagne, moet resulteren in een grotere bewustwording over energiebesparing bij de Doetinchemse huiseigenaren. De campagne resulteert in diverse deelprojecten, waaronder de uitrol van warmtescans en de uitrol van zonnepanelen. Kosten € 45.000,-

Duurzaamheid in prestatieafspraken met Sité

Woningbouwcorporatie Sité en de gemeente werken sinds 3 jaar met prestatieafspraken. Deze afspraken gaan over bijvoorbeeld betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen voor specifieke doelgroepen en huisvesting van urgente doelgroepen. Maar ook over het realiseren van een energiezuinig sociale woningvoorraad. In 2016 zullen prestatieafspraken voor het jaar 2017 worden gemaakt. In tegenstelling tot voorgaande prestatieafspraken, zal deze keer een lokale woonagenda de basis vormen. In deze lokale woonagenda wordt het duurzaamheidsbeleid voor de bestaande woningvoorraad vertaald naar concrete doelen. Met de prestatieafspraken wordt de bijdrage van Sité Woondiensten aan de opgaven uit de lokale woonagenda vastgelegd. Zoals aangegeven, is de verduurzaming van de woningvoorraad één van de opgaven. Er is geen specifiek budget nodig voor het opstellen van de prestatieafspraken.

3.4 Samen met maatschappelijke organisaties

Energiebesparing buitensportverenigingen

Er zijn energiescans uitgevoerd. Uit deze energiescans zijn maatregelen naar voren gekomen die de verenigingen kunnen nemen om de accommodaties te verduurzamen. Eén vereniging heeft de maatregelen inmiddels uitgevoerd. Vanuit Team accommodaties wordt dit opgepakt met de betreffende verenigingen. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar een stuk invulling samen met Sportservice. De focus ligt nadrukkelijk op het activeren van de buitensportverenigingen om de duurzaamheidsmaatregelen uit te voeren en ze te wijzen op het revolverende fonds waar ze mogelijk gebruik van kunnen maken. De concrete mogelijkheden hiervan worden in 2016 onderzocht.

Termijn: doorlopend, kosten: geen, behoudens het revolverende fonds.

Ledverlichting sportvelden

Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor de veldverlichting (traditioneel) van de trainingsvelden bij de buitensportverenigingen (voetbal, korfbal en rugby). Als de veldverlichting aan vervanging toe is, of bij een nieuw aan te leggen kunstgrasveld, kan er een keuze worden gemaakt voor ledverlichting. De vereniging betaalt het verschil in investering tussen traditionele en ledverlichting terug (bij VVG'25: 15 jaar) aan de gemeente.

Termijn: doorlopend, kosten: te dekken uit het onderhoudsprogramma.

4. Initiatieven door de samenleving

Hierna volgt een korte beschrijving van projecten en initiatieven die al door de samenleving worden opgepakt. Deze initiatieven willen we graag noemen als inspiratie en aansporing voor anderen. Waar nodig en mogelijk, ondersteunen wij bij deze initiatieven.

Windmolen Metzocollege

Het Metzocollege wil een windmolen plaatsen bij haar gebouw. Deze windmolen wordt geplaatst om te gebruiken bij de technieklessen. De gemeente Doetinchem ondersteunt dit initiatief. De omgevingsvergunningprocedure loopt inmiddels.

Doetinchem Duurzaam

Onder de noemer 'Doetinchem Duurzaam' wil een groep mensen met een ideaal van Doetinchem een gemeente maken die duurzaamheid hoog in het vaandel heeft. Onder duurzaamheid valt niet alleen energie besparen en duurzame energieopwekking. Ook het duurzaam (ver)bouwen, biologische landbouw en veeteelt, fairtrade en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen valt hieronder. Per item is een werkgroep ontstaan bestaande uit enthousiaste vrijwillige burgers die gezamenlijk aan de slag zijn gegaan. Doetinchem Duurzaam brengt dit alles bij elkaar om met elkaar een duurzaam Doetinchem te kunnen realiseren.

Energietechnieklessen op school

De energietechnieklessen aan de groepen 7 en 8 in Doetinchem dreigen om financiële redenen te stoppen. Het Technieklokaal, Bredeschoolnetwerk en Metzocollege stellen een plan van aanpak op voor crowdfunding, zodat er geld beschikbaar komt om de energie-technieklessen te kunnen blijven geven. Hiervoor wordt een onderzoeksvraag uitgezet. De gemeente ondersteunt dit project eenmalig financieel. De start van het project is september 2016, er is € 10.000 nodig voor onderzoek.

Energiecollectieven

De afgelopen periode zijn in de samenleving energiecollectieven ontstaan om gezamenlijk duurzame energieopwekking sneller te realiseren. Denk aan de Postcoderoos of de coöperatie Echt Energie. Ook EVO biedt zich hiervoor aan als ontzorgers bij het opwekken van zonne-energie. De coöperatie Echt energie stimuleert dat huiseigenaren collectief zonnepanelen inkopen en dat men de panelen via de energierekening kan afbetalen. Mogelijk kan het dak van een gemeentelijke accommodatie hierbij als bron dienen ('zondelen' naar analogie van aandelen).

5. Wat hebben we nodig?

5.1 Samenwerkingspartners

Voor een succesvolle uitvoering van deze Uitvoeringsagenda is een goede samenwerking met de samenleving een voorwaarde. Immers, voor veel initiatieven en projecten zijn wij afhankelijk van de samenleving. Denk aan burgers, bedrijven, maatschappelijke en culturele instellingen. Maar ook in onze eigen keten van werkprocessen zijn wij afhankelijk van een goede samenwerking. Denk aan de provincie Gelderland, woningbouwcorporaties als Sité, de Omgevingsdienst Achterhoek het waterschap Rijn en IJssel.

Wij zullen ons daarom maximaal inspannen om in te spelen op de zaken die de samenleving nodig heeft bij het werken aan duurzaamheid. Dat past geheel in onze rol als facilitator, verbinder en stimulator.

5.2 Financiën

Op dit moment is er € 100.000 structureel in de begroting opgenomen voor duurzaamheid. In het kader van de Voorjaarsnota 2016 zijn extra middelen door de raad beschikbaar gesteld voor duurzaamheid. Dit om flinke stappen te kunnen zetten in de richting van de ambitie van energieneutraliteit in 2030 en de projecten te kunnen uitvoeren.

In totaal zijn nu de volgende middelen beschikbaar:

2016: € 100.000 + € 150.000 structureel plus € 50.000 incidenteel
2017: € 100.000 + € 225.000 structureel plus € 100.000 incidenteel
2018: € 100.000 + € 300.000 structureel

In onze uitvoeringsagenda ramen wij voor de beoogde projecten in totaal minimaal € 241.550 vanuit het budget Duurzaamheid; de uitvoeringskosten voor de subsidieregeling Achterhoek Bespaart en het Duurzaamheidsfonds zijn hierbij nog niet inbegrepen. De voorgestelde projecten passen daarmee binnen het beschikbare budget. Daarnaast worden verschillende projecten vanuit andere reguliere budgetten of projectbudgetten bekostigd, zoals reguliere beheer- en onderhoudsbudgetten.

Daarnaast is een deel van de benodigde middelen nog onbekend, en afhankelijk van de behoefte en mogelijkheden uit de samenleving. Uiteraard zullen we de voortgang en uitputting van de middelen nauwlettend monitoren en concrete voorstellen aan de raad doen, indien aan de orde.

5.3 Interne organisatie

Voor de uitvoering van deze Uitvoeringsagenda is een interne organisatie ingericht, bestaande uit verschillende afdelingen. Deze is als volgt:

Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Langeveld en Directie
Ambtelijk opdrachtgever: Eric Wijnroks (afdelingshoofd Fysieke Ontwikkeling), voorzitter coördinatiegroep met drie werkgroepen:

1. Werkgroep Verbindingen; coördinator Tessa Baars (adviseur Control en Advies)
2. Werkgroep realisatie uitvoeringsagenda; coördinator Karin Teunissen (teamleider beleid-Projectbureau, afdeling Fysieke Ontwikkeling)
3. Werkgroep Financiën; coördinator Reindert Rouwenhorst (adviseur Bedrijfsvoering)

Leden van de werkgroepen zijn beleidsadviseurs en ondersteuning uit diverse afdelingen. Binnen de activiteiten van de werkgroep zullen er vele projecten lopen met ieder hun eigen bemensing. Er zal tijdelijk een extra strategisch adviseur worden aangetrokken om de coördinatie en uitvoering van deze Uitvoeringsagenda te kunnen versterken.

Intergemeentelijke, regionale, provinciale of nationale afstemming

Daarnaast vindt veel intergemeentelijke, regionale of zelfs nationale afstemming plaats; dit vindt plaats binnen de reguliere beleidsuren. De uitkomsten van deze samenwerking worden weer doorvertaald naar de Doetinchemse situatie en komen hierbij in de Uitvoeringsagenda terecht.

Een deel van onze werkzaamheden wordt uitgevoerd door het Achterhoeks Energieloket (het VeruurSaam Energieloket). Dit is een regionaal loket van waaruit alle campagnes en projecten voor energiebesparing worden (uit)gevoerd in opdracht van de gezamenlijke Achterhoekse gemeenten. Het Energieloket legt daarbij graag verbindingen met de samenleving: burgers, bedrijven en organisaties, en met andere instanties als gemeenten, provincie en Rijk. Het Energieloket bundelt de kennis die binnen de Achterhoek aanwezig is over energiebesparing. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de kennis van de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM). De opgebouwde kennis van de stichting Achterhoek Duurzaam Verbouwen (ADV) wordt hier in de toekomst ook ondergebracht.

De structurele kosten van het Energieloket bedragen € 55.000 per jaar. Meerkosten zijn afhankelijk van het aantal en soort projecten dat het Energieloket uitvoert in opdracht van de gemeente Doetinchem.

6. Monitoring

De bestuurlijk opdrachtgever en de collega's van de ambtelijke organisatie monitoren gezamenlijk continu de voortgang van de projecten in termen van tijd, menskracht en middelen. Waar nodig, herprioriteren we projecten of sturen we anderszins bij.

Ook zullen we per project de effecten monitoren in termen van energieopwekking en/of besparing. Daarbij volgen we zoveel mogelijk de landelijke methodieken of andere vastgestelde methodes. Het blijft echter lastig om de concrete effecten van onze projecten allemaal in energiebesparings- of opwekkingseenheden uit te drukken. Daarenboven zijn we afhankelijk van het enthousiasme van de samenleving bij het oppakken van maatregelen en de mate waarin ze genomen maatregelen aan de gemeente terugkoppelen. De bij ons bekende informatie zullen we bundelen en in voortgangsrapportages presenteren.

Bijlagen: Evaluatie Duurzaamheidsagenda's 2014 en 2015

Evaluatie Duurzaamheidsagenda 2014

Binnen de beperkte capaciteit en middelen is er veel energie gestoken in duurzaamheid binnen de gemeente Doetinchem. De twee belangrijkste onderdelen van de Duurzaamheidsagenda 2014 zijn energiebesparing en energieopwekking geweest. In 2014 is de strategie voor het daadwerkelijk behalen van de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn, voorbereid.

Terugkijkend naar 2014 zijn de volgende projecten van belang geweest (in willekeurige volgorde):

De Achterhoek Bespaart

Voor dit project is een provinciale subsidieregeling uitgevoerd. In de gemeente Doetinchem hebben 569 huishoudens gebruik gemaakt van deze regeling. Hierbij wordt een jaarlijkse CO2 besparing van 315.275 kg gerealiseerd.

Energieflyer

We hebben in 2014 meerdere keren een special over energiebesparing geplaatst in de Doetinchemse Post.

Klimaat Straatfeest 2014/2015

Tijdens het Klimaatstraatfeest krijgen huishoudens punten voor alle energiebesparende acties die ze doen. Hoe meer klimaatpunten, hoe groter de kans dat hun straat wint. Er hebben vijf straten meegedaan aan het Klimaatstraatfeest.

Stimuleringsregeling MKB en maatschappelijke instellingen

Er is een eerste inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijkheden om ondernemers en maatschappelijke instellingen een lening te kunnen verstrekken tegen een lage rente om duurzame maatregelen te kunnen treffen. De uitkomsten hiervan waren niet rijp genoeg om hier in 2014 al mee door te gaan.

Energiebesparing sportverenigingen

Er is een energiescan gemaakt van alle buitensportverenigingen van de gemeente Doetinchem. Het effect is dat zij inzicht hebben in mogelijke energiebesparende maatregelen. Hiermee stimuleren wij hen om deze in 2015 of daarna uit te voeren.

Energiebesparing gemeentelijk vastgoed

Er is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om verdere energiebesparende maatregelen te treffen aan het gemeentelijke vastgoed. Wordt vervolgd in 2015.

Oostelijke Randweg

Bij de aanleg van de Oostelijke Randweg is zoveel mogelijk rekening gehouden met een duurzame inpassing. Naast duurzame materialen en extra landschappelijke inpassingsmaatregelen is zogenaamd Tovergroen toegepast. Het vrachtverkeer wordt dan op

een ruime afstand voor een kruispunt gedetecteerd. Op basis van de gereden snelheid kan het Tovergroen worden geactiveerd, als de situatie op het kruispunt dit toelaat. Vrachtwagens krijgen dan langer groen licht. Hierdoor hoeven zij minder vaak te remmen en weer op te trekken, hetgeen extra uitstoot van CO₂ en extra geluidbelasting voorkomt.

Zon op A18 Bedrijvenpark

Er is een eerste verkenning gedaan naar uitgangspunten en potentiële locaties om een zonnepark te kunnen realiseren. Er is vastgesteld dat de realisatie van een zonnepark op korte termijn in 2015 niet mogelijk is. Met de opgedane kennis over het businessmodel en de in beeld gebrachte locaties wordt er een voorstel voor de langere termijn opgesteld.

Stadslandbouw

Op braakliggende terreinen in het Lookwartier is met burgers nagegaan hoe natuur in de stad op braakliggende terreinen kan worden ingevuld. Dit is nog niet tot stand gekomen. Voor 2015 lopen er initiatieven op verschillende plaatsen.

AGEM

Ondersteuning van AGEM op inhoud en administratie. Om het startkapitaal van AGEM zo effectief mogelijk te kunnen inzetten, wordt de organisatie van AGEM zo klein mogelijk gehouden en zo veel mogelijk gebruik gemaakt van gemeentelijke inzet en middelen.

Groene energie inkoop

Voor de vergroening van elektra loopt nog tot eind 2014 een contact. De gemeente start in 2014 een nieuwe aanbesteding voor vergroening van de elektra.

Interne campagne

‘Doetinchem Bespaart’ is een energiebewustwordingsproject voor en door collega’s. 7 personen hebben zich ingezet om thuis energie te besparen en hun uitkomsten en de tips die zij meekregen zijn via intranet en aanplakbiljetten bij de koffiecorners onder alle collega’s verspreid.

Energiestrategie Achterhoek 2030

De strategienota zorgt voor een gezamenlijk insteek vanuit alle gemeenten van de Achterhoek. De nota geeft aan wat de kansrijke gebieden zijn voor de duurzame opwekking van energie. De nota moet duidelijkheid geven hoe we in de Achterhoek omgaan met aanvragen om duurzame energieopwekking. Deze nota geeft input voor de regionale ‘Uitvoeringsagenda Achterhoek Energieneutraal 2030’.

Duurzaamheidscoördinatorenoverleg Achterhoek

Strategisch overleg tussen de acht duurzaamheidscoördinatoren van de gemeente in de Achterhoek. Door het overleg is er samenwerking en afstemming van de verschillende beleidskaders duurzaamheid in de Achterhoek.

Groene energie voor minima

In dit project hebben we onderzocht in hoeverre we minima financieel kunnen ontlasten door collectieve inkoop van groene energie. Dit uitvoering van dit vraagstuk is in 2014-2015 neergelegd bij AGEM. Hier is uitgekomen dat de grootste kansen meer liggen in de ondersteuning in energiebesparing, dan op financieel voordeel bij de levering van groene energie. De uitrol van de slimme meters (die in Doetinchem in 2016 plaatsvindt) biedt hiervoor een mooi handvat.

Projecten die vanwege capaciteitsgebrek niet konden worden opgepakt, zijn:

Energiebesparing MKB

Het doel was om de bedrijven/het MKB op bedrijventerrein De Huet aan te zetten tot het doorvoeren van energiebesparende maatregelen. Dit project is uiteindelijk niet in 2014 uitgevoerd, omdat bedrijventerrein De Huet nog niet gerevitaliseerd was. Dit vindt plaats in 2016.

Grootverbruikers

Bij dit project wilden we de 10 grootste energieverbruikers uitnodigen voor een strategisch bestuurlijk overleg over duurzaamheid, met als doel om een zo groot mogelijke energiebesparing te behalen.

Klimaatadaptatie in beeld

Met dit project zou de vorm van klimaatadaptatie in Doetinchem die al wordt toepast, in kaart worden gebracht.

Klimaatadaptatie waterschap

Het waterschap gaat aan de slag met het innovatieprogramma klimaatadaptatie stedelijk gebied. De gemeente haakt aan waar mogelijk.

Evaluatie Duurzaamheidsagenda 2015

In 2015 liepen veel duurzaamheidsprojecten door vanuit 2014. Tegelijkertijd werkten we op de achtergrond hard aan het Koersdocument Doetinchem Natuurlijk Duurzaam, dat in februari 2016 door de raad is vastgesteld. Daarbij is ook de capaciteit op het gebied van duurzaamheid versterkt.

Terugkijkend naar 2015 zijn de volgende projecten van belang geweest (in willekeurige volgorde):

Koersdocument Doetinchem Natuurlijk Duurzaam

De koersbepaling voor de komende jaren om als gemeente in 2030 energieneutraal te zijn. De drie pijlers zijn Verbinden, Energie besparen en Energie opwekken. In 2015 is er vooral hard gewerkt aan het Document dat begin 2016 door de raad is vastgesteld. Het dient als basis voor deze uitvoeringsagenda.

Bewonerscampagne Doetinchems 'Appeltje voor de dorst'

Deze bewonerscampagne is in goede samenwerking met betrokken bewoners en het Verduursaam Energieloket in gang gezet. Het effect ervan is dat er steeds meer bewoners op een laagdrempelige manier in aanraking komen met de energieopgave. Verder uitwerking zal in 2016 plaatsvinden.

Subsidieregeling Achterhoek Bespaart 2013-2015

In de jaren 2013-2014-2015 is er goed gebruik gemaakt van de subsidiepot, wat ertoe leidde dat deze leeg is geraakt. Deze subsidieregeling waarbij er 500 euro of in sommige gevallen 750 euro subsidie verleend wordt voor woningisolatie, is in 2015 geheel benut. In 2016 wordt hieraan een vervolg gegeven.

Achterhoekse Duurzame Huizenroute

Op 7 november 2015 stelden woningeigenaren hun energiezuinige en duurzame huizen open voor bezoekers. De gemeente had in de organisatie samen met de overige Achterhoekse gemeenten een faciliterende rol. De huizenroute was geslaagd, maar meer deelnemende huizeigenaren vanuit de gemeente Doetinchem voor volgend jaar zou goed zijn.

Energiebesparing verenigingen en sportclubs

Eind 2014 is er gestart met het project Energiebesparing buitensportverenigingen (samenwerking coördinator duurzaamheid met Team Accommodaties). Dit project had als doel om de vaste lasten van buitensportverenigingen te verlagen door in te zetten op energiebesparing en energieopwekking bij de sportverenigingen. Het project is inmiddels afgerond, maar heeft (nog) een vervolg nodig. De bal ligt bij Sportservice Doetinchem.

Energiebesparing gemeentelijk vastgoed

In 2014 is er een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om verdere energiebesparende maatregelen te treffen aan het gemeentelijke vastgoed. In 2015 en verder moeten deze maatregelen worden uitgevoerd. De maatregelen worden gekoppeld aan het (meerjaren-) onderhoudsplan van het betreffende gebouw. De besparende maatregelen kunnen dan zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijk overlast tegelijkertijd met het onderhoud doorgevoerd worden. Voor de evt. extra kosten wordt krediet aangevraagd.

Energieke School

Het project 'De Energieke School' is bedoeld voor alle groepen 7 en 8 in de gemeente Doetinchem. Door de jaren heen hebben al veel kinderen deelgenomen en zo hun kennis vergroot over duurzaamheid. Er wordt nagedacht over een meer duurzaam vervolg van dit project.

Transitienota LAP (Local Action Plan)

In regionaal verband is het zogenaamde Local Action Plan voor de Achterhoek opgesteld. De nota is vastgesteld in het college van B&W. Hierbij is het besef gekomen dat de focus in de toekomst op zonne-energie en energiebesparing zou moeten komen te liggen. Dit is in het Koersdocument Doetinchem Natuurlijk Duurzaam ook door onze raad vastgesteld.

Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020

Als onderdeel van het programma 'werken' is Duurzame energietransitie opgenomen. Diverse regionale projecten zullen hieruit voortvloeien met een focus op energiebesparing en energieopwekking. De agenda wordt geschreven door AGEM in opdracht van de Achterhoekse gemeenten.

Klimaat Straatfeest

In de gemeente Doetinchem deden 5 straten mee om mee te dingen naar de meest energiezuinige straat van Nederland. De Tulpenlaan mocht mee naar de finale, waar plek was voor de 50 beste straten. Door de deelnemende partijen zijn diverse acties gehouden die hebben bijgedragen aan meer bewustwording en energiebesparing.

Doetinchem Bespaart

Doetinchem Bespaart is een energiebewustwordingsproject voor en door collega's van de gemeente Doetinchem. Met behulp van de Energiedoos en tips & tricks zijn elf werknemers van de gemeente intensief aan de slag gegaan om thuis twee weken maximaal energie te besparen.

Prestatieafspraken Sité

Op 17 december 2015 hebben de gemeente Doetinchem en woningcorporatie Sité de Samenwerkingsovereenkomst 2016 gesloten. Dit betekent dat er onder andere 27 energieneutrale woningen bij komen, 400 zonnepanelen geplaatst gaan worden, de komende jaren 900 woningen gerenoveerd worden en een energielabel B krijgen. In 2015 heeft Sité al op diverse plekken in Doetinchem woningen en appartementen verduurzaamd en een energiesprong gemaakt naar A of B.

Solarbotenrace

Op 30 mei 2015 vond er op initiatief van de Hoge School Arnhem Nijmegen een Solarbotenrace plaats. Het was een klein opgezet evenement met diverse activiteiten rondom het thema duurzaamheid. Het is een goed initiatief voor Doetinchem en voor de promotie van zonne-energie. De organisatie is in handen van studenten.

Belevingswoning Schöneveld

Door de gemeente is er voor drie jaar een woning gehuurd bij Sité. Vanuit duurzaamheid is bijgedragen aan het meedenken en het uitvoeren van verbouw en-/verbeterwensen. Dit heeft geleid tot onder andere een slimme meter, isolatieverbeteringen, een nieuwe ketel en het inrichten van een duurzaamheidkamer. Daarnaast is er een 3D-visualisatie van de woning van

zijn huidige toestand naar een energieneutrale woning.

Ruimte voor Energie

Het project is in voorbereiding. Het project moet op grote schaal locaties en partners vinden om energiebesparing en –opwekking van duurzame energie in de gemeente aan te jagen. In 2015 zijn de eerste aanzetten gedaan om invulling te geven aan het project. Duidelijk is dat het een andere insteek moet krijgen dan traditionele informatieavonden en moet aansluiten bij lopende contacten. In 2016 te vervolgen onder het project ‘Mogelijkheden voor (grootschalige) duurzame energieopwekking.’

Zon op vrijkomende erven

Dit project is in onderzoek. Gekeken wordt of de gemeente Doetinchem mee kan draaien in een pilot. De pilot heeft als doel dat asbestdaken bij vrijgekomen agrarische bebouwing worden vervangen door zonneparken. Project loopt in 2016 door.

Energiebesparing bedrijven

In overleg met de IG&D is er nagedacht hoe de Doetinchemse bedrijven aan kunnen haken bij de doelstellingen van de gemeenten op het gebied van energie. De IG&D ziet veel kansen. De uitvoering van dit onderdeel zal begin 2016 starten (en is ondertussen gestart).

Zonnepark A18 Bedrijvenpark

Er is een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheid om een zonnepark op het noordelijk deel van het A18 Bedrijvenpark te realiseren. Na diverse onderzoeken blijkt dat een tijdelijk zonnepark (max. 15 jaar) de enige reële mogelijkheid is die niet bijt met de oorspronkelijke bedoeling van een bedrijventerrein en bijbehorende grondexploitatie. De businesscase en vervolgstappen worden in 2016 opgemaakt.

Zonnepark Europaweg

De gemeente Doetinchem onderzoek samen met AGEM de haalbaarheid van een zonnepark in het zoekgebied. Doordat er grote delen van de grond in bezit zijn van derden, zullen er gesprekken met deze instanties plaatsvinden. In 2016 wordt dit vervolgd.

Aanvalsplan binnenstad

De werkgroep duurzaamheid van het Aanvalsplan Binnenstad gaat zich richten op dubbele vergroening van de binnenstad. De nadruk ligt op meer fysieke groen in de binnenstad. Daarnaast is er voor energiebesparing en –opwekking een eerste onderzoek gedaan door een extern bureau naar de manier waarop duurzaamheid in de binnenstad hierbij een rol kan spelen. Verdere uitwerking volgt nog.

Duurzaamheidcoördinatorenoverleg Achterhoek

Dit is een intergemeentelijk overleg van de duurzaamheidscoördinatoren. Door dit overleg is er samenwerking en afstemming tussen de verschillende beleidskaders duurzaamheid in de Achterhoek. Dit levert een bijdrage aan de doelstelling om als regio energieneutraal te zijn in 2030.